

TORSTEN BENGTTSSON, PER-ANDERS NILSSON
OCH ÅSA CARLSSON (ILL.)

SIDAN 1

Kalla kriget

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Den här boken handlar om kalla kriget. Vi får veta vilka länder som var inblandade i kalla kriget och varför de inte var överens. Vi får också information om andra krig och tävlingar mellan USA och Sovjetunionen, som till exempel kapplöpningen om vem som kan komma längst ut i rymden.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller och stödord. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter, för olika syften.

LGRA22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 4–6)
- Att återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap och handling i texterna. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt med andra former för kommunikation.
- Förmåga att läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.

TIDSLINJE

När ni har läst om kalla kriget, har det dykt upp en massa saker som har hänt. Eleverna ska nu rita en tidslinje med viktiga händelser. Låt eleverna arbeta i grupper. De ska välja ut några händelser som de tycker är viktiga och hitta bilder som passar till händelserna. Sedan redovisar grupperna för klassen och motiverar varför de har valt just dessa händelser.

NYHETSARTIKEL

Eleverna ska låtsas att de är reportrar på en tidning. De ska skriva en "nyhetsartikel" om en händelse under kalla kriget med exempelvis de här rubrikerna:

- Atombomb över Hiroshima
- Berlinmuren byggs
- Kalla kriget tar slut

ALIAS

Spelet går ut på att eleverna ska förklara ett begrepp så bra att klasskompisarna kan gissa vilket begrepp det är. De får inte använda sig av begreppet eller delar av det i förklaringarna. De ska skriva ner 12 begrepp från boken på papperslappar. Ett begrepp på varje lapp. Begreppen får de av läraren (exempel på begrepp att använda sig av finns här nedan). Innan spelet börjar ger du eleverna cirka 10 minuter på sig att läsa på vad begreppen betyder för att enklare kunna förklara dem.

De spelar sedan i par. Om man förklarar så att kompisen förstår får man behålla kortet som ett poäng.

Exempel på begrepp att använda sig av:

Kalla kriget

Supermakter

Andra världskriget

Kärnvapen

Östeuropa

Västeuropa

Kubakrisen

Heta linjen

Kapplöpning

Berlinmuren

Atombomb

Uran

FN

NATO

Warszawa-pakten

FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

Sidan 4–14

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad menas med att länder är supermakter?
Att de har kärnvapen.
2. Varför är en bomb från kärnvapen farlig för mänskligheten?
Den kan ta död på flera miljoner människor?
3. Varför går hela Ann-Sofis klass ner i skolans skyddsrum?
För att de övar på vad de ska göra om det blir krig.
4. Vem har placerat robotar med kärnvapen på Kuba?
Sovjetunionen.
5. Vad är en atombomb?
En atombomb är ett kärnvapen.
6. Vem var president i USA när atombomberna över Hiroshima och Nagasaki släpptes?
Harry Truman.
7. Varför vill de som utvecklar bomber ha uran i dem?
För att uran är en radioaktiv metall som sänder ut farliga strålar, vilket gör att bomberna blir farligare.
8. Vad menas med att man kapprustar för att skaffa fler och nya kärnvapen?
Att man tävlar om vem som har bäst, det vill säga farligast, vapen.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.)

Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

9. I hur många år hotade USA och Sovjetunionen varandra med kärnvapen?
I 46 år.
10. Hur många världskrig har det varit?
Det har varit två världskrig.

11. Vilket land pekar Nils på?

Nils pekar på Kuba.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

12. Varför tror du att USA och Sovjetunionen ville ha makten och bestämma i världen?

Eget svar.

13. Vad tror du är skillnaden mellan ett krig och ett världskrig?

Eget svar.

Sidan 15–19

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

14. Vem startade andra världskriget?

Nazisterna i Tyskland startade andra världskriget.

15. Vad arbetar FN med?

FN arbetar med att skapa fred mellan länder.

16. Varför delades Berlin i två delar?

För att Tyskland blev två länder. Man bestämde sig för att dela Berlin så att båda länderna fick varsin del av huvudstaden.

17. Varför bildades NATO?

För att USA och västra Europa var rädda för ett nytt krig. De ville hjälpa varandra om det blev krig och bildade därför NATO.

18. Hur kunde man veta vilken del av Berlin som var Östberlin och vilken som var Västberlin?

Genom att man byggde en mur mellan de två delarna. Muren kallades för Berlinmuren.

19. Varför ville många människor i Östberlin fly till Västberlin?

För att i Västberlin kunde man leva i frihet.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.

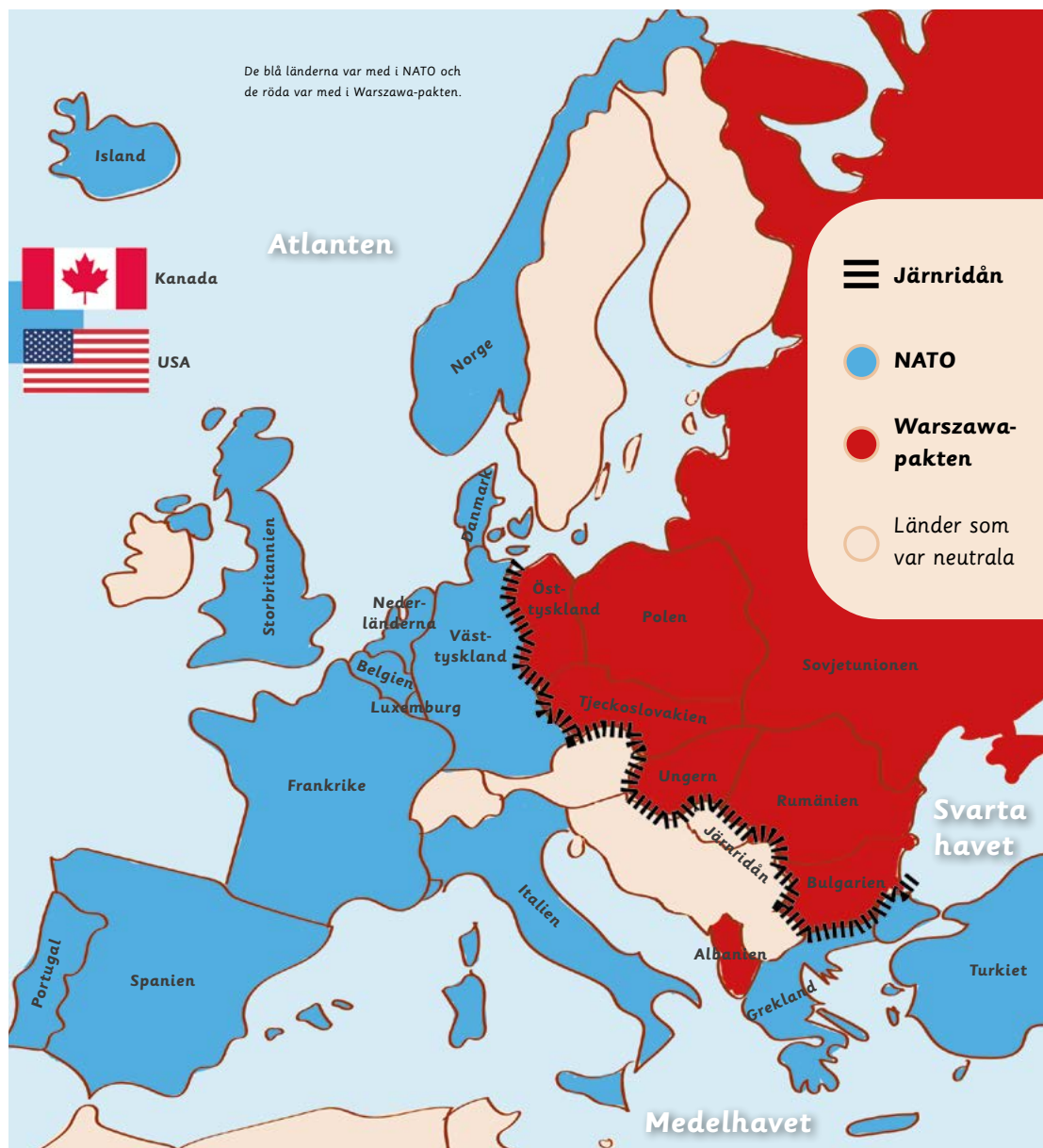
Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

20. Hur tror du att det hjälpte att dela Tyskland i två delar för att på så vis hindra dem från att starta fler krig?

Eget svar.

21. Titta på bilden nedan. Skriv tre länder som inte höll med vare sig västsidan eller östsidan.

Eget svar.

22. Vad var östra Europas motsvarighet till NATO?
Warszawa-pakten.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

23. Det fanns en gränsövergång mitt i Berlin som kallas Checkpoint Charlie. Här kunde människor med tillstånd få åka mellan Västberlin och Östberlin. Vilka människor tror du hade tillstånd att resa mellan Öst- och Västberlin?

Eget svar.

Sidan 20–23

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

24. Varför var Kubakrisen en av kalla krigets värsta kriser?
Eftersom det var nära att bli ett kärnvapenkrig mellan USA och Sovjetunionen.
25. Vad var heta linjen?
En telefonlinje som var direktkopplad mellan USA:s president och Sovjetunionens president.
26. Vad tävlade USA och Sovjetunionen om förutom kärnvapen?
USA och Sovjetunionen tävlade om vem som kunde komma längst ut i rymden, vem som kunde komma på bäst uppfinningar och vem som var bäst i idrott.
27. Vilket land var först med att skicka en människa ut i rymden?
Sovjetunionen.
28. Från vilket land kommer en astronaut?
En astronaut kommer från USA.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.)

Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

29. Det står i boken att varken USA eller Sovjetunionen ville ha ett kärnvapenkrig och att ingen skulle vinna på det. Vad tror du menas med det?

Eget svar.

30. Vad kallas Sovjetunionens motsvarighet till astronaut.

Kosmonaut.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

31. Varför tror du att USA inte gillade kommunister?

Eget svar.

Sidan 24–32

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

32. Varför kom Reagan och Gorbatjov överens om att ett kärnvapenkrig aldrig får startas?
Eftersom ingen kan vinna ett sådant krig.
33. Vilket år revs Berlinmuren?
Berlinmuren revs år 1989.
34. Vad var det som gjorde att man rev Berlinmuren?
Man rev Berlinmuren för att människor gick ut på gatorna och demonstrerade.
35. Vem är anledningen till att många länder som tillhörde Östeuropa blev självständiga länder?
Gorbatjov är anledningen till att många länder som tillhörde Östeuropa blev självständiga länder.
36. Hur många länder blev Sovjetunionen uppdelat i när det upplöstes?
Sovjetunionen blev uppdelat i 15 olika länder.
37. Hur många länder i världen har kärnvapen?
Nio länder i världen har kärnvapen.
38. Var Sverige neutralt under kalla kriget?
Sverige var inte neutralt under kalla kriget eftersom vi i smyg hade ett samarbete med USA.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.
Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

39. Vad händer i bilden nedan?

Eget svar.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

40. USA och Sovjetunionen har varit inblandade i många fler krig. Skriv något om dessa krig som förvånade dig.

Eget svar.

ORDGÖMMA

Kan du hitta de här gömda orden:

atombomb, kärnvapen, FN, USA, Sovjetunionen, Berlin, Kubakrisen, astronaut

X	T	Z	K	Ä	R	N	V	A	P	E	N	G	E	Q
H	J	K	Q	E	P	N	H	S	R	Z	X	Y	W	L
U	S	A	U	O	B	D	T	W	N	C	H	L	H	N
I	N	G	F	A	K	U	B	A	K	R	I	S	E	N
F	G	V	C	Q	U	C	N	H	J	J	R	K	W	U
H	U	E	M	A	S	T	R	O	N	A	U	T	H	D
Y	E	X	V	C	F	C	G	W	G	S	H	P	S	Q
A	T	O	M	B	O	M	B	V	S	J	Q	B	V	R
X	Q	E	A	D	U	F	Q	Y	T	Y	E	H	Z	Q
S	O	V	J	E	T	U	N	I	O	N	E	N	I	J
A	P	T	U	L	B	K	W	R	L	Z	Z	X	U	Q
X	M	E	L	D	U	B	E	R	L	I	N	R	P	V
A	Q	C	F	N	N	U	R	U	J	Z	W	S	Q	L
Z	E	Y	X	K	B	W	S	W	G	E	D	V	C	Q
G	R	I	M	P	T	U	P	E	I	C	Y	U	F	I